

หนังสืออ่าน / Must Read

แนะนำโดย ดร.สมพร แสงชัย

ชื่อหนังสือ : ผดุงโลกนี้ไว้ To Uphold the World
 ผู้เขียน : Bruce Rich
 ผู้แปล : ลัดดาวิวัฒน์สุระเวช, วรารักษ์ เอลิมพันธุศักดิ์
 สำนักพิมพ์ : สอนเงินมีมา
 ปีที่พิมพ์ : 2564
 ISBN : 978-616-481-021-1

หนังสือเล่มนี้ได้เขียนเกี่ยวกับบุคคลสำคัญของอินเดียโบราณ 2 คนคือ 1) เกาฏิยะ หรือ จาณักยะ ที่เป็นปุโรหิตของพระเจ้าจันทรคุปต์ ซึ่งเป็นพระอัยกาของพระเจ้าอโศกมหาราช เกาฏิยะได้เขียนตำราชื่อ "อรรถศาสตร์" ซึ่งเป็นตำราเศรษฐศาสตร์การเมืองที่แนะนำผู้ปกครองให้ใช้เล่ห์เหลี่ยมต่างๆ การใช้จารชนที่ปลอมแปลงตัวเป็นนักบวช พระ โสภณ ฯลฯ ในการสืบความลับและฆ่าศัตรู รวมถึงการลอบฆ่าและจับกุมฝ่ายตรงข้าม ทำร้ายศัตรูหรือปรับผู้กระทำผิด ฯลฯ ซึ่งในทางปฏิบัติเกาฏิยะโหดเหี้ยมและลึกซึ้งหรือร้ายแรงกว่ามากมาย และ 2) พระเจ้าอโศกมหาราชที่ได้รู้สึกลังเวงใจที่ต้องฆ่าศัตรูในการรบที่สงครามกลึงคะถึงแสนกว่าคน จับคนเนรเทศอีกหลายแสนคน จึงเปลี่ยนใจให้ใช้ธรรมในการปกครองราชอาณาจักร โดยจารึกสิ่งที่สั่งการไว้บนเสาอโศกทั้งหมด 14 หลัก และเสาอโศกสิงห์ 7 หลัก

หลักจารึกแรกประกาศการยุติการฆ่าสัตว์และการบูชาสัตว หลักที่ 2 ให้ดูแลรักษามนุษย์และสัตว์ ปกุดต้นไม้ ปกุดสมุนไพรเพื่อประโยชน์ของคนและสัตว์ หลักที่ 3 คือให้มีการออกตรวจพื้นที่ทุก 5 ปี หลักที่ 4 ให้พระองค์และลูกหลานต้องรักษาธรรมตลอดไป หลักที่ 5 แต่งตั้ง “ธรรมอำมาตย์” หลักที่ 6 ให้มีการปฏิรูปการบริหารให้รวดเร็วยิ่งขึ้น หลักที่ 7 คือขันติธรรมทางศาสนาให้ทุกศาสนาทัดเทียมกัน หลักที่ 8 จัดให้มีธรรมยาตราเพื่อพระองค์จะออกไปพบนักบวชต่างๆ หลักที่ 9 ให้ดูแลธาตุและคนไข้ เคารพครูอาจารย์และสำรวจตนต่อสิ่งมีชีวิตต่างๆ หลักที่ 10 ละเว้นการฆ่าสรรพชีวิต หลักที่ 11 ให้แบ่งปันแก่คนต่างๆ หลักที่ 12 ขันติธรรมต่อทุกศาสนาและความเชื่อ ให้รับฟังคำโต้แย้งถกเถียง เคารพความเห็นต่าง นอกจากนั้นยังมีการห้ามเผาณาและเผาป่า ห้ามใช้ความรุนแรงทั้งภายในและภายนอกประเทศ ให้เลิกพิธีกรรมที่มลายและไร้ประโยชน์ และทุกคนล้วนเป็น “บุตรของเรา”

พระเจ้าอโศกมหาราชทรงเป็น Deep Ecology คนแรกก็ว่าได้ เพราะท่านเป็นสัตว์และมนุษย์มีสิทธิก็จะอยู่อย่างสงบในวิถีของตนเอง หลักที่สำคัญคือกฎหมายสิ่งแวดล้อม มีการประกาศรายชื่อสัตว์ที่ได้รับการคุ้มครองและละเว้นการฆ่า ให้การคุ้มครองที่อยู่อาศัยโดยการห้ามเผาป่าและกองฟางในทุ่งนา ห้ามจับช้างป่าและห้ามตกปลาในสระ ห้ามใช้สัตว์เป็นอาหารเลี้ยงสัตว์อื่น ให้ปลูกต้นไม้ทริมทางสัญจร ขุดบ่อน้ำ ปลูกสวนมะม่วงและศาลาพักผ่อนทางเป็นระยะๆ ฯลฯ แสดงว่าพระเจ้าอโศกมหาราชเป็นนักสิ่งแวดล้อม และนักสิทธิมนุษยชนก่อนชาวตะวันตกเสียอีก

หนังสือเล่มนี้นับสิ่งแวดล้อมควรได้อ่าน แล้วจะเห็นว่าแนวทางอุดมคติของพระเจ้าอโศกมหาราช ควรจะเป็นแนวทางที่นักสิ่งแวดล้อมปัจจุบันนำมาใช้ นโยบายของรัฐบาลของท่านก็เป็นผลดีต่ออินเดียมาแล้วเพราะคานธีได้ใช้แนวทางนี้ในการกอบกู้เอกราชของอินเดีย แต่อุดมคติแนวนี้ก็ถูกทำลายโดยพวกสังคมนิยม (Realist) และพวกหัวรุนแรงเสมอ